

Çocuğunuz İçin Farklı Bir Eğitime Gerek Duyduğunuzu Gösteren On İşaret

*Jerry Mintz

Pek çok anne ve baba eğitim hayatının kendi okul yıllarından beri ne kadar çok değiştiğinin farkında değildir. O yıllarda okullar daha küçüktü, sınıf mevcudu azdı, okulu bırakma oranı daha düşüktü, okul içi şiddete neredeyse hiç rastlanmıyordu ve öğretmenler öğrencilere şefkat göstermekten ya da ahlaki değerleri öğretmekten korkmuyordu. Bu olumlu çerçeveye karşın geçmişte de okullar hiçbir sorunun yaşanmadığı, her şeyin mükemmel olduğu kurumlar değildi. Ancak yine de öğretmenler ve müdür her öğrenciyi ismiyle tanırdı; ne yazık ki günümüzde her okul için bunu söylemek kolay değildir.

Devlet okullarındaki kalite oldukça düştüğü için pek çok anne-baba ve öğretmen, açıkça başarısız olan geleneksel eğitim sistemine alternatif olabilecek yöntemler geliştirmeye uğraşmaktadır. Anne babaların mahalledeki okula karşı bir alternatiflerinin olduğunu bilmeleri önemlidir. Peki, çocuğunuz için farklı bir eğitimsel yaklaşım aramanın zamanının geldiğini nasıl anlayabilirsiniz? Bazı işaretler şunlardır:

1. Çocuğunuz okuldan nefret ettiğini mi söylüyor?

Eğer böyle bir durum söz konusuysa büyük olasılıkla okulla ilgili bir sorun var demektir. Çünkü çocuklar doğal olarak öğrenmeye heveslidir. Çocukların bir şey öğrenmesini engellemek oldukça zordur. Eğer çocuklarınız okuldan nefret ediyorsa onlara kulak verin.

2. Çocuğunuz yetişkinlerle göz teması kurmakta ya da kendinden küçük ya da büyük çocuklarla iletişim kurmakta zorlanıyor mu?

Böyle bir şey gözlemlediyseniz çocuğunuz okulların çoğunda olduğu gibi yalnızca kendi yaşlılarından oluşan dar bir grupla etkileşim içinde bulunuyor olabilir. Bu durumda farklı yaş gruplarındaki çocuklar ve yetişkinlerle iletişim kurma becerisini kaybedebilir.

3. Çocuğunuz marka ya da son moda giysilere karşı aşırı bir ilgi duymaya mı başladı?

Böylesi bir durum geleneksel okul yaklaşımının sağlığının bir göstergesidir ve çocukların daha derin bazı değerler yerine, karşılaştırma ve kabul görmenin dışsal bazı araçlarına inanmalarına neden olur.

4. Çocuğunuz okuldan yorgun ve huysuz mu dönüyor?

Bunun anlamı çocuğunuzun eğitim deneyimlerinin enerji verici değil yorucu ve heves kırıcı olduğudur.

5. Çocuğunuz eve geldiğinde okulda yaşadığı sorunlardan ya da karşılaştığı haksızlıklardan mı bahsediyor?

Bu durum okulun çatışma çözümü ve iletişim konularında uygun bir süreç kullanmadığını gösterir.

6. Çocuğunuz sanat, müzik ve dans gibi sanatsal yaratıcılığa dönük ilgisini kaybetmiş mi görünüyor?

Günümüz geleneksel eğitim sisteminde bu etkinlikler fazla teşvik edilmez ve akademik alanlarla karşılaştırıldığında ikincil olarak görülen bu etkinliklere fazla değer verilmez. Hatta bazı okullarda bu alanlarda artık ders bile verilmemektedir. Bu durum ne yazık ki çocuklardaki doğal yeteneklerin ve becerilerin yok olmasına yol açar.

7. Çocuğunuz keyif ya da boş zamanlarını değerlendirmek için okumayı ya da yazmayı bıraktı mı? Çocuklarınız yalnızca ev ödevlerini yapıyor ve sonra okul dışı etkinliklere mi yöneliyor?

Bunun anlamı bu tür doğal etkinliklere okulun önem vermemesi ve çocuklarınızın yaratıcılıklarını kaybetmeye başlaması olabilir.

8. Çocuğunuz ödevini yapmayı son ana kadar erteliyor mu?

Bu durum, ödevin pek ilgi çekici olmadığı, çocuğunuzun gereksinimlerini karşılamadığının ve doğal merakının sönmeye başladığının göstergesidir.

9. Çocuğunuz eve geldiğinde okulda yaşadığı herhangi heyecan verici bir olaydan söz etmiyor mu?

Belki de okulda çocuğunuzun heyecanlandırıcı hiçbir şey olmuyordur. Eğer söz konusu sizin işiniz olsaydı bu işte çalışmak ister miydiniz?

10. Okul hemşiresi ya da rehber öğretmen çocuğunuzun dikkat eksikliği bozukluğu gibi bir hastalığı olduğunu, Ritalin ya da benzeri bir ilaç alması gerektiğini mi söyledi?

Büyük olasılıkla okulda bir “eğitimsel eksiklik bozukluğu” vardır ve çocuğunuzun oradan kurtarmanın zamanıdır!

Eğer çocuğunuz yukarıda saydığımız belirtilerden bir kaçını gösterdiyse sizin de bir alternatif arama zamanınız gelmiş demektir. Günümüzde ABD'nin çoğu bölgesinde bol sayıda seçenek vardır. Örneğin 30 eyalette anne babalar ve öğretmenler devlet tarafından belirlenmiş yönetmelikleri yerine getirmek zorunda kalmadan kendi bireysel yaklaşımlarını yaratabildikleri “charter” denen okullar açabilirler. Dört yıl önce ülke çapında bu tür okullardan yalnızca beş tane vardı, ancak bu yılsonu itibarıyla bu okulların sayısı 1000'i geçecektir. Ayrıca artık ülke çapında 4500'ü aşkın “magnet school” (mıknatis okul) denen ve bir alanda uzmanlaşmış, daha

geniş bir coğrafi alandan öğrenci kabul eden okul da bulunmaktadır.

Pek çok toplumda değişik eğitim yaklaşımıyla hizmet veren özel okullar vardır. Örneğin Dr. Maria Montessori tarafından tasarlanmış, yaşantısal yaklaşım üzerine kurulu 4500'ü aşkın Montessori okulu ve geleneksel akademik konulara ve sanata eşit ağırlık veren yüzlerce Waldorf okulu vardır. Bunların dışında velilerin katılımcı denetimini ve öğrencilerin kendi öğrenimlerinin sorumluluğunu üstlenmesini vurgulayan yüzlerce bağımsız alternatif okul da bulunmaktadır.

Birçok kamu okul sistemi de çeşitli alternatif programları içermektedir. Bu programlar iki genel yaklaşımla sürdürülmektedir:

1. *Kamu seçim programları*, toplumdaki her öğrenciye açıktır. Bazen bu okullara “Okul İçindeki Okullar” da denir.
2. *Risk programları* ise okula uyum zorluğu çeken öğrenciler içindir. Bu programların bir kısmı çocuklar için yararlı olabilir ancak bazıları sorunlu çocukları toplumdan uzaklaştırma yöntemi olarak kullanılmaktadır. Bu nedenle bu tür okullara kayıt olmadan önce çok dikkatli incelemek gereklidir.

ABD’de bir milyondan fazla çocuğun anne-babası yukarıda anlattığımız yöntemlerin hiçbirini benimsemeyerek çocuklarına evde eğitim vermeyi seçmiştir. Evde eğitim artık her eyalette yasal kabul edilmekte ve öğretmen sertifikası gerekmemektedir. Evde eğitimin birçok türü vardır; bazıları okul müfredatını aynen uygular, tek fark velinin çocuklarıyla bire bir eğitim yapmasıdır. Bazı anne babalar ise bir şemsiye okul tarafından tasarlanmış müfredatı kullanır. Bu okul, anne babaların izleyebilecekleri temel bir müfredat ve gerekli olabilecek başarı değerlendirme formları gibi konularda destek olur. Üçüncü yaklaşım ise okulsuzlaşmadır. Bu yaklaşımda anne babalar eğitimsel yaklaşımlarını önceden oluşturulmuş bir müfredata göre değil, çocuklarının ilgi alanlarına göre belirler. Bazı durumlarda müfredatın geriye dönük biçimde tasarlandığını bile söyleyebiliriz çünkü çocuğun yıl içindeki etkinlikleri kaydedilerek, bu sürecin sonunda öğrenme deneyimleri uygun konu başlıklarına ayrılabilir.

ABD’de eyaletlerin çoğu evde eğitim gören öğrencilerin bir sınava girmelerini zorunlu kılmaktadır. Bu tür sınavlarda, ortalama bir devlet okulu öğrencisi 50 puan alırken evde eğitim görmüş öğrenciler ortalama 85 puan almaktadır. Ülke çapında çok sayıda evde eğitim gören öğrenci vardır ve bu öğrencilerin hepsi “evde eğitim” gruplarından birisinin parçasıdır. Bu grupların bir kısmı “evde eğitim kaynak merkezleri” adı altında birleşmiştir, bazıları da haftada dört ya da beş gün bir araya gelmektedir. Üniversiteler de evde eğitim gören öğrencilerin başarısının farkına vardığı için bu öğrencilerin başvurularını kabul etmektedir.

Gün geçtikçe daha çok anne baba bu seçeneklerin bilincine varmaktadır. Anne babalar bilinçli seçimlerde buldukça sistemin gittikçe artan öğrenci sayısının gereksinimlerini karşılayacak düzeyde evrileceğini umut ediyoruz. Bu evrilme sürecinde sistemin değişmesini beklemeyin ve çocuğunuzun eğitiminin sorumluluğunu üstlenin. Seçeneklerinizin neler olduğunu öğrenin ve çocuğunuz için en iyisini seçin.

Çocuğunuzun gösterdiği bu belirtilerin hiçbiri paniklemek için bir neden olmamalıdır. Ancak çocuğunuz bunlardan birkaçını gösteriyorsa mutlaka başka eğitim alternatiflerini araştırmalısınız.

***Jerry Mintz**, 30 yıldan uzun süredir alternatif eğitimle ilgili çalışmalar yapmaktadır. 17 yıllık devlet okulu öğretmenliğinin yanı sıra alternatif okullarda yönetici olarak çalışmış, birçok alternatif okul kurmuş ve tüm dünyada konferanslar vermiş, danışmanlık yapmıştır. 1989 yılında, Alternative Education Resource Organisation'ı (AERO) kurmuştur. AERO'nun başkanı ve AERO'nun dergisi olan *The Education Revolution*'in sorumlu yazı işleri müdürü olarak çalışmayı sürdürmektedir.